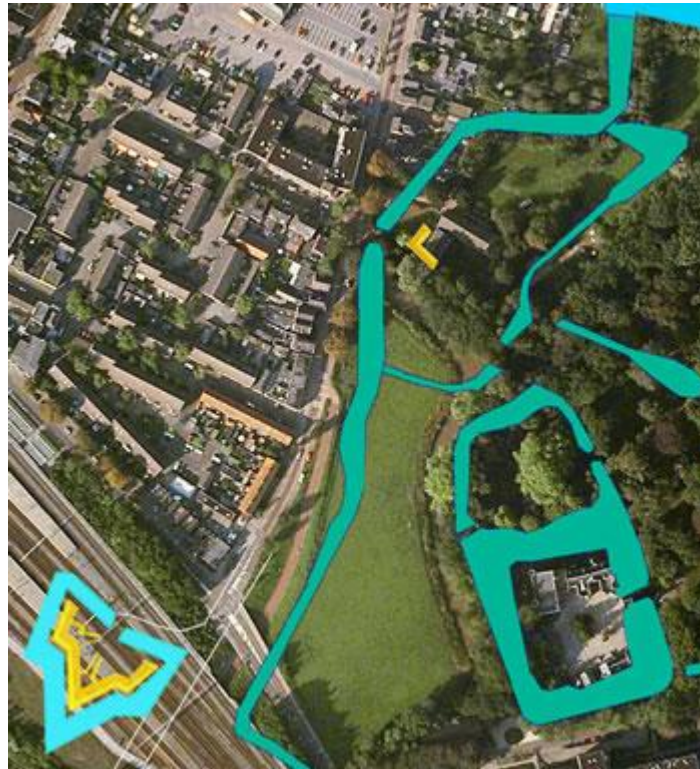

UNIEKE VONDST IN ARCHIEVEN

Heemkundekring vindt twaalf redoutes

14
augustus
2008[Print deze
pagina](#)[Terug](#)

OP DE FOTO: Luchtopname van Boxtel, waarin met geel en blauw twee redoutes zijn ingekleurd. Rechts is kasteel Stapelen zichtbaar, links de Jordaanwijk. Eén redoute bevond zich bij de huidige entree naar het klooster van de zusters Oblaten, een andere redoute is geprojecteerd op de huidige spoorbaan ter hoogte van de Ossenpadtunnel. Opvallend is dat in de bronnen wordt gesproken over een kanovijver bij kasteel Stapelen. (Bron: Google Earth, fotomontage: Heemkundekring Boxtel, Dik Bol).

In de verdedigingslinie waarvan Boxtel in 1839 deel uitmaakte lagen niet twee maar twaalf redoutes. Die opzienbarende ontdekking heeft de Heemkundekring Boxtel onlangs gedaan. Bij archiefonderzoek in Den Haag zijn elf militaire stafkaarten te voorschijn gekomen die de precieze ligging van de verdedigingswerken laten zien. Slechts twee redoutes zijn behouden gebleven en nog steeds zichtbaar in het landschap.

Namen als Redoutestraat en Rondutje verwijzen naar de aanwezigheid van de verdedigingswerken in Boxtel. In park Molenwijk ligt het bekendste overblijfsel; het in de volksmond als Heksenberg aangeduide eilandje is het overblijfsel van een redoute. Ook op een privé-terrein aan de Esschebaan, ter hoogte van recreatieplas, bevindt zich een goed bewaard verdedigingswerk met metsers hoge wallen en een gracht eromheen.

De redoutes werden aangelegd op bevel van kroonprins Willem II, die in de woelige jaren 1830-1839 legeraanvoerder was en zijn manschappen rondom de stad 's-Hertogenbosch samentrok. Enkele maanden voordat Nederland de vrede tekende met België en in wezen afstand deed van de Zuidelijke Nederlanden, bestond de vrees voor een Belgische inval. „Rondom 's-Hertogenbosch

werd een stelling aangelegd om het land tegen oprukkende Belgen te beschermen en de veldlegers een veilige plek te bieden", zegt voorzitter Dik Bol van de Heemkundekring Boxtel.

GENIETROEPEN

In februari 1839 klonk het bevel om ook in Boxtel verdedigingswerken aan te leggen. Binnen een week slaagde genietroepen erin de aarden wallen met houten palissades te construeren. Daarbij werden ze geholpen door lokale werklieden; boeren verhuurden karren om zand te verplaatsen. „Opvallend is dat de redoutes veelal doorgaande wegen afsloten, zoals de huidige Breukelsestraat nabij café De Kom en de wegen naar Schijndel en Sint-Oedenrode (thans Hoogheem en Haagakkerterrein – red.)", stelt Bol.

Frappant is dat de redoutes nooit gebruikt zijn. Negen weken na de aanleg werd de vrede met België getekend. De troepen van Willem II, die veelal op de heide verbleven of waren ingekwartierd, trokken huiswaarts. Een aantal verdedigingswerken werd ontmanteld, andere bleven van strategisch belang. Bol: „De aanleg van de spoorlijn van Tilburg naar Eindhoven voerde niet toevallig langs Boxtel. Boxtel lag veiliger dan het meer voor de hand liggende Oirschot. Misschien dat daarom de redoutes nabij de spoorlijn zo goed bewaard zijn gebleven." Deze redoutes waren in de 19e eeuw lange tijd persoonlijk bezit van koning Willem II.

MONUMENTENDAG

De Heemkundekring Boxtel gaat de ontdekking van de twaalf redoutes uitgebreid belichten tijdens Open Monumentendag, die in het weekeinde van zaterdag 13 en zondag 14 september gehouden wordt. Op zaterdag 13 september gaat de Heemkundekring alle twaalf plekken van de redoutes markeren. Deze plekken worden met elkaar verbonden met een fiets- en wandelroute van ongeveer zes kilometer. Onderweg wordt op negen locaties informatie verstrekt door gidsen.

Volgens voorzitter Bol zullen dan ook kopieën en schetsen getoond worden van de militaire kaarten die in het archief zijn gevonden. De kaarten waren decennialang niet te raadplegen omdat ze militair geheim waren. Ook nu is het niet toegestaan de kaarten in het openbaar te laten zien. Met behulp van Google Earth is de Heemkundekring erin geslaagd de exacte ligging van alle redoutes op actuele luchtopnamen van Boxtel af te beelden. Die beelden worden tijdens Open Monumentendag gepresenteerd.

Voorafgaand aan Open Monumentendag belicht de Heemkundekring Boxtel in een vierdelige artikelenserie in Brabants Centrum een aantal achtergronden en historische wetenswaardigheden over redoutes. Volgens Bol is het opmerkelijk dat in de Erfgoednota van de gemeente sprake is van twee redoutes. In het standaardwerk Baanderheren, Boeren & Burgers van historicus Jean Coenen (2004) wordt in het kort aandacht besteed aan de verdedigingswerken.

[Terug](#)